

Participatieraad Haarlem

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van Haarlem

Datum 04-10-2023
Ons kenmerk 2023/09
Contactpersoon Ingrid van Tienhoven
Telefoonnummer 06-28520648
E-mail ivtienhoven@haarlem.nl
Kopie Guda Kay
Onderwerp Concept Beleidskader Wijkplatforms

Geacht College,

De Participatieraad brengt graag een advies uit over het concept beleidskader 'wijkplatforms – samen de stad maken'. Met de in het voorstel beschreven werkwijze met wijkplatforms, beoogt de gemeente Haarlem te stimuleren dat bewoners en andere partijen, die zich inzetten voor de leefbaarheid van de wijk, meer met elkaar in verbinding komen en ondersteund worden. Het beleidskader dient ter vervanging van de verordening op de wijkraden. De beweging maakt onderdeel uit van de actualisatie van het participatiebeleid.

De Participatieraad is vanzelfsprekend groot voorstander van het vroegtijdig betrekken van zoveel mogelijk Haarlemmers bij de leefbaarheid van de wijk en de wijze waarop beleid en uitvoering die daaraan raakt wordt ingevuld. Des te meer signalen uit de wijk bekend zijn, des te beter geïnformeerd kan de gemeente, samen met inwoners van Haarlem, nieuw beleid of projecten vormgeven. Het is ons echter niet voldoende duidelijk of de transitie naar wijkplatforms bijdraagt aan meer actieve burgers. De Participatieraad heeft daarnaast enkele andere zorgen over dit beleidskader.

Probleemanalyse

Een fundamentele vraag die wij hebben, is de vraag welk probleem hier eigenlijk opgelost wordt. Voor zover de Participatieraad kan beoordelen ontbreekt er een goede probleemanalyse met daarin inzicht in de punten waar het nu niet naar tevredenheid gaat. Hierdoor is het nauwelijks te beoordelen of het vervangen van wijkraden door wijkplatforms de betrokkenheid van wijkbewoners vergroot ten opzichte van de huidige situatie. Waarom zouden Haarlemse wijkbewoners nu wel, of meer, actief worden? Opvallend hierbij is dat de goede voorbeelden van participatie, die in het beleidskader (pagina 4) genoemd worden, juist voortkomen uit initiatieven van wijkraden.

Advies: maak vanuit een heldere probleemanalyse duidelijk waarom de overgang naar wijkplatforms nodig is en hoe deze voor de inwoners van Haarlem een vooruitgang is.

Belangenbehartiging namens de wijk

De wijkplatforms hebben een verbindende en faciliterende rol en mogen niet namens hun wijk spreken of belangen van bewoners behartigen. Dit betekent concreet dat de gemeente

Participatieraad Haarlem

uiteindelijk de afweging maakt in de signalen die bekend zijn. Los van het feit dat elk signaal op zichzelf een belang vertegenwoordigt, is het de vraag of de gemeente het beste in staat is om het perspectief vanuit de wijkbewoners in te schatten. Op dit moment kunnen de wijkraden namens de wijk spreken, waarbij de verordening voorschrijft dat de leden van de wijkraad verkozen worden. Een goed functionerende wijkraad zal zoveel mogelijk signalen van bewoners ophalen en een afweging maken vanuit het perspectief vanuit de gehele wijk. Deze rol lijkt ons voor de wijkplatforms ook passend, omdat wij denken dat het een motivatie is voor inwoners om te participeren.

Advies: overweeg wijkplatforms toch toe te staan om namens hun wijk te spreken, vanuit het vertrouwen dat wijkbewoners deze afweging zelf het beste kunnen maken. Wijkplatforms kunnen gevraagd worden expliciet te maken welke overweging voor hen ten grondslag liggen aan de afweging en het door hun geformuleerde perspectief voor de wijk.

Aanwijzen van Wijkplatforms

Per wijk is er één wijkplatform toegestaan. De gemeente erkent het platform op basis van de erkenningsaanvraag. De Participatieraad vraagt zich af hoeveel invloed wijkbewoners hebben als er in een wijk onvrede is over het functioneren van het zittende platform. De signalen komen dan bij de gemeente en die gaat in gesprek met het wijkplatform, maar is tegelijkertijd samenwerkingspartner van het wijkplatform. Aangezien een wijkplatform niet wordt gekozen door de bewoners van de wijk, is er dus ook geen moment van herverkiezing. Onze zorg is dat de invloed derhalve minimaal zal zijn.

Advies: geef bewoners van de wijk voldoende invloed in geval het wijkplatform niet naar wens functioneert. Dit bijvoorbeeld door hiervoor een heldere procedure af te spreken, of vaste evaluatiemomenten in te richten.

Behoud opgebouwde ervaring en expertise in de wijken

Uit de gesprekken met wijkraden, actieve bewoners en maatschappelijke organisaties over de transitie naar wijkplatforms, komt naar voren dat het waardevol en wenselijk is dat de opgebouwde ervaring en expertise door de wijkraden wordt behouden (bron: informatie-nota 2023/733583). Ook de Participatieraad onderschrijft het belang om de huidige kennis en ervaring te behouden.

Uit de evaluatie van de wijkplatforms in Utrecht (Labyrinth onderzoek en advies, april 2022) blijkt dat veel voormalige wijkraadleden actieve trekkers worden van de wijkplatforms, met kennis van de wijk en gemeente. Maar ook maken de ervaringen in Utrecht duidelijk dat het proces van opheffen van de wijkraden en invoeren van de platforms een proces is waarin zorgvuldigheid van belang is, omdat het ook de bron kan zijn dat actieve bewoners zich boos terugtrekken. In Utrecht is ook duidelijk dat wanneer een stevige, actieve trekker in de wijk ontbreekt het platform niet van de grond komt.

Advies: koester de bewoners die nu in wijkraden actief zijn, en heb aandacht voor de emoties en zorg die bij hen kunnen leven als gevolg van de transitie naar wijkplatforms. Op de langere termijn heeft zowel de wijk als de gemeente er meer aan dat actieve bewoners actief blijven. Ons advies is om niet in alle stadsdelen tegelijk te starten met het invoeren van wijkplatforms, maar eerst op beperkte schaal ervaring op te doen en van daaruit verder uit te bouwen. Start met wijken waar de wijkraad positief is over de transitie en wijken waarin nu nog geen wijkraad actief is.

Structuur wijkplatforms

Elk wijkplatform mag haar eigen structuur, vorm en werkwijze kiezen. Enerzijds geeft dat ruimte voor flexibiliteit per wijk, anderzijds draagt het niet bij aan helderheid over taken en rol. De huidige verordening wijkraden is duidelijk: er staat precies in waar een wijkraad wel en niet voor is en hoe de verhouding gemeente/bewoners/wijkraad is. Het zou helpend zijn wanneer er ook voor de wijkplatforms een dergelijke mate van helderheid komt.

Advies: creëer zoveel mogelijk helderheid over structuur, vorm en taken van de wijkplatforms. Doe bijvoorbeeld een uitspraak over de rechtsvorm die de voorkeur heeft, waarop eventueel een uitzondering mogelijk is indien een platform dat wenst.

Digitaal platform: toegankelijkheid

In de informatienota (2023/733583) wordt aangegeven dat de gemeente de mogelijkheden onderzoekt om te voorzien in een digitale landingspagina waar wijkbewoners informatie kunnen vinden over alle zaken waarover zij in een wijk of gebied kunnen meepraten of meedoen. Om zoveel mogelijk bewoners te kunnen bereiken en te activeren, is het van belang dat er direct vanaf de ontwerpfase rekening wordt gehouden met de toegankelijkheid van dit digitaal platform, bijvoorbeeld voor anderstaligen of visueel beperkten.

Advies: houd bij een digitaal platform rekening met de toegankelijkheid voor zoveel mogelijk inwoners van Haarlem.

Afsluitend

De Participatieraad steunt elk initiatief om participatie in de Haarlemse wijken te stimuleren en verbreden. De transitie naar wijkplatforms wordt met die gedachte gedaan. In Utrecht is deze transitie een aantal jaren geleden ingezet en uit de evaluatie die daar is uitgevoerd zijn waardevolle lessen en inzichten op te doen. Wij gaan ervan uit dat de evaluatie al bekend is bij het college, maar wijzen u voor de volledigheid toch graag op de lessen die hieruit geleerd kunnen worden.

Welke keuze ook gemaakt wordt, voor een succesvolle en betekenisvolle rolinvulling van de wijkplatforms en hun verbinding met de wijkbewoners, is het van groot belang dat de gemeente heel actief en transparant communiceert met de wijkplatforms. Dit is ook een les die uit de Utrechtse ervaringen valt af te leiden.

Met vriendelijke groet,

Alex de Groot
Voorzitter Participatieraad